

INSTITUTO VERACRUZANO DE LAS MUJERES

COMISIÓN NACIONAL PARA EL DESARROLLO DE LOS
PUEBLOS INDÍGENAS CDI

LEY PARA ENFRENTAR LA EPIDEMIA DEL VIH-SIDA EN EL ESTADO DE VERACRUZ DE IGNACIO DE LA LLAVE

Popoluca de la Sierra

“Este Programa es público, ajeno a cualquier partido político. Queda prohibido el uso para fines distintos a los establecidos en el Programa”

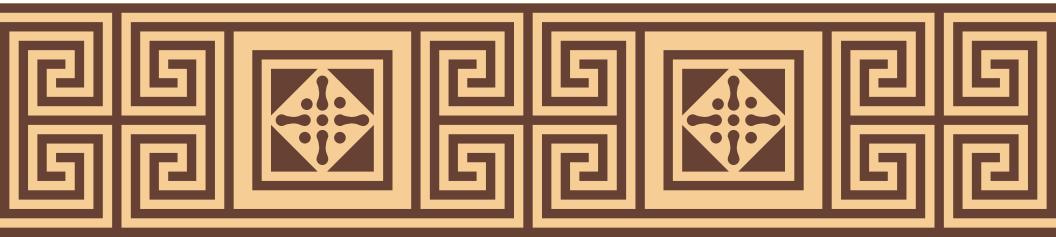

JE'M ANGKIMAYO'OYI IMAYO'OYI 306

IGA ANGAMMO'KTAAP JE'M KA'AKUY YAJOYPA'AP JE'M VIH-SIDA JE'M NASANGJAAKI KUNUSNAXUKMIGNACIO DE LA LLAVE

**JE'M ANGKIMAYO'OYI IGA
ANGAMMO'KTAAP JE'M
KA'AKUY YAJOYPA'AP JE'M VIH-SIDA
JE'M NASANGJAAKI KUNUSNAXUKM
IGNACIO DE LA LLAVE**

Portada: Obra de Diego Rivera

Derechos Reservados conforme a la Ley por: Instituto
Veracruzano de las Mujeres. 2014
Av. Adolfo Ruiz Cortines No. 1618, Col. Francisco Ferrer
Guardia, Xalapa, Ver., C.P. 91020
Tels.: (01-228) 8-17-07-89, 8-17-10-09
Ejemplar gratuito/ Prohibida su venta
Impreso en México

ITYAM T⊗G⊗YKUM

GOBIERNO DEL ESTADO DE VERACRUZ
JAVIER DUARTE DE OCHOA

SECRETARÍA DE GOBIERNO
GERARDO BUGANZA SALMERÓN

INSTITUTO VERACRUZANO DE LAS MUJERES
EDDA ARREZ REBOLLEDO

**COMISIÓN NACIONAL PARA EL DESARROLLO
DE LOS PUEBLOS INDÍGENAS**
NUVIA MAYORGA DELGADO

CDI DELEGACIÓN ESTATAL EN VERACRUZ
IRAÍS MARITZA MORALES JUÁREZ

JUUTY TAMPA'TPA

Angmadayo'oyi I	7
TYI'APA'PPIK	
Angmadayo'oyi II	9
TYI'AM ITYEGETYAJ JE'M TIKYOXAKUYMI	
ANGJAKNETAWI'IP I JE'M	
KUMUNANGTU'UMAAJIYAJ	
Angmadao'oyi III	14
JE'M PVVIH-SIDA INGKIMOYKUYYAJ	
iAngmadado'oyi IV	15
iMO'TSTAAP JE'MPIK IÑASKA'ABA	
ANGKIMAYO'OYI	
PO'YITYPA'PNAM	15
Glosario de Términos del Popoluca de la Sierra	16

ANGMADAYO' OYI I TYI' APA' PP K

Ankimayo'oyi 1. Je'm angkimayo'oyi ity iga p ' m yoypa juuty dya angne'ekm i iwatpa ju'utsam ixunyajpa je'm p xiñtyam i je'm yomtam, w amkooñw ytyaap si'iga nuuma akkupaktaap y ini'ity tyi'apapp k iwatpa:

I. Iktsukumpa iga ixp kta'iñ je'm ka'akuy VIH-SIDA juutyp k naku'ixyajtaap iga odoy iyajiñ;

II. Ikka'mpa juuty i juutyp k w 'aap iniku'ixyajtaap iga je'm ka'akuy odoy yajo'yiñ i iktsukumpa iga w me'tsta'iñ tyim aktogoytyaap iga odom yajo'yiñ je'm ka'akuy VIH;

III. Iku'ixpaigajuutymtsoy yo'yñ mpa w tsoy yyajta'iñ je'm m mneyajw ' p iga imatsne VIH-SIDA;

IV. Ingnotpa iga odom malwadoyiñ je'm ka'akuy VIH-SIDA;

V. Dya ij kpa iga neeja'ixyajtaap je'm m mneyajw ' p imatsneyajw ' p y 'p ka'akuy ni iga neeja'ixayyajtaap je'm ity w tam;

Angkimayo'oyi 2. Iga w p kta'iñ y 'p Angkimayo'oyi, tankut y ypa iga:

I. VIH: Ka'akuy akkuponakedoypa'ap;

II. SIDA: Ijaampa iga iyajne'um je'm ka'akuy akkuponakedoypa'ap;

III. PVVIH-SIDA: Je'mp k ityyaj, imatsneyajw ' p je'm ka'akuy.

Angkimayo'oyi 3. Je'm angjago'oyiyaj ik ' jomp k ini'ity iga iwatpa iga akkupakta'iñ y 'p angkimayo'oyi i je'm p ' m yo'oyi je' y 'pyaj: Je'm tso'y yooty k iyoxakuym i je'm ityegetp k iga Wagatso'y yoyyajpa je'm nasangjaaki.

Iga akkupaktaap ju'uts n mpa y ' m w iga yoxpadoypa i t g ykumpatyim je'm t kyoxakuym angjaknetaw ' p i je'm t g ykumneyajw ptyim iga yoxayajpa ju'uty dya angne'ekm , je'm nasangjaakik mp k i je'm t gangjoj angjagoykuyk mp k, y 'ptam maj:

I. Angjago'oyi iyooxakuym ;

II. Akkuyujkuy iyooxakuym ;

III. Jutyim j stap tyii nawattaap i tumiñ iyooxakuym ;

IV. T kyooxakuym i je'm n mpa'ap iga naku'ixyajta'iñ i jútsang angp kyajpa je'm p xiñtyam; i

V. Je'm ikuw tyip k iku'ixpa iga num k ' pingoyñ ' miñ.

Jesaptyim t g ykumpatyim jutyim tyi'am ityeget je'm kumunangtu'umaaji iya'akp k nangjaaktaap je'm ityw ' p je'm nasangjaaki: Je'm ikuyooxapa'ap je'm nasangjaaki Ta' ch angkimoykuy i je'm t kyooxakuym patstapa'ap kunusnaxukm p k.

Angkimayo'oyi 4. Iga y 'p tuum je'm tsøy yo'oyi para ityump y nawattapa'ap je'm angtu'umakuym nasangjagoykuy angkuk i je'm nasangjaakik myaj, juutyp gam n mpa je'm maktasteen angkimayo'oyi je'm W dyay To'oday Angkimayo'oyi je'm Nasangtu'umaaji Pejtaknaxukm p k, tyityamam iwatpa je'm angjago'oyi je'ep gam ityeget w iga iwatpa ju'uts n mpa je'm Angkimayo'oyi ikuw tyip k je'm tso'y yoykuym , ikkamnew ' p je'm M jp k Kumun Angtu'umakuym y tyityamam ingmatneyajum iga kumunyoxayajpa je'm

nasangjaakip kikus ngaka'abaje'm tso'y yoyty kiyooxakuym je'm Pejtaknaxukm p k.

ANGMADAYO'OYI II
TYI'AM ITYEGETYAJ JE'M T KYOXAKUYM
ANGJAKNETAW ' P I JE'M KUMUNANGTU'UMAAJIYAJ

Angkimayo'oyi 5. W iga ityump y je'm Nasangjaaki angjago'oyiyaj iwatyajpa iga naku'ixyajta'iñ je'm p xiñtyam, tegedayajta'iñ o angnottaap iga odom idyiñ je'm malwado'oyi iwatpa'ap je'm VIH-SIDA. Je'eyukm , akka'mtaap juutyp k w 'aap iwagayooxan m, w ixp kyajta'iñ iga i'apa'ap i w ixp kta'iñ je'm Ta' ch Angkimoykuy i iga takaknetam.

Angkimayo'oyi 6. Iga tuum amty y jutsang tumiñ ich kpa je'm Nasangjaaki Angjago'oyi, chi'ityaap uxtyam uxtyam iga nawattaap y 'ptam jaykamnetaw ' p y ' m:

I. Yooxpattaap je'm iwaganayoxapa'ap je'm tsøy yoyty k iyooxakuym , je'm iku'amyajpa'ap iga juutyp k ku'ixtyaap iga odoy yajo'yiñ je'm ka'akuy VIH, jesaptyim iga w 'a'iñ ipatyaj iga tso'y ytyaap je'm SIDA.

II. Iga na'itytyaap ja'yang je'm tsøy iga dya m jaap je'm ka'akuy iga ikts 'ypa ityump yyaj je'm PVVIH-SIDA; i

III. Yoxpattaap ityump y je'm yooxakuy naityyajtaw bam iga akkupaktaap ju'uts n mpa y 'p angkimayo'oyi.

Angkimayo'oyi 7. Je'm angjago'oyiiyooxakuym iwaganayooxaap je'm angjago'oyiyak ityegetp k iga ikkupakyajpa y 'p angkimayo'oyi iga wattaap ja'yang yooxakuy iga angkejtaap tyityamkej, iga:

I. Angmadayyajtaap je'm p xiñtyam y yomtam iga juutyp k w 'aap iniku'ixyajtaa iga dya iyajyajpa je'm VIH;

II. J xi'angchi'iyyajtaap ityump yyaj iga odoy iñeeja'iyyajin
je'm PVVIH-SIDA;

III. J xi'angchi'iyyajtaap je'm yoxayajpa'ap juuty dya
angñe'ekm iga odoy iñaska'iñ je'm ta' ch angkimoykuy
je'm PVVIH-SIDA;

IV. Iga ingmadaypa iga w iga w na'amkooñw 'yyajtaap
iga ijoodongaap si'iga ini'ity je'm ka'akuy VIH.

Angkimayo'oyi 8. Je'm angjago'oyi iyooxakuym iw ku'ixpa
iga je'm angmatytyopyajpa'ap je'm im ' chip k je'm angjago'oyi
nasangjaakik mp k, odoy tyii ingkejiñ, meex iñunda angkejpa o
dya iñunda angkejpa, je'm neeja'iixñeyajtaw ' p iyajneyajw ' p
je'm VIH o je'm ini'ityyajw bam SIDA; odoytyim ingkejyajiñ
jutsane i'ityi je'm ini'ityyajw ' p je'm VIH-SIDA, dya w 'aap si'iga
je'm m mnew ' p dya ij kpa iga angmatkataap.

Angkimayo'oyi 9. Je'm angjago'oyi iyooxakuym wagayooxaap
kun je'm kuyujkuy iyooxakuym i je'm tso'y yoyty k iyooxakuym ,
iwatyajpa juutyp k yooxayajpa iga ingkejyajpa juutyp k
naku'ixyajtaap je'm p xiñtyam i juutyp k kuyooxa'oyyajpa kun
je'm VIH-SIDA, jutyim na'ityyajtaa je'm imatsneyajw ' p y 'p
ka'akuy, jutyim angkejayyajtaap iga eyb k wagas ' ba kun je'm
tunggakyaj i jutyim amkooñw yyajtaap ju'uts ij xi.

Angkimayo'oyi 10. Je'm kuyujkuy iyooxakuym iku'ixpa iga
je'm t kkuyujkuy yaj, je'm angjaktapa'ap i je'm iya'akp k
nagjaaktaap, iga odoy neeja'iixyajta'iñ je'm iyajneyajw ' p je'm
VIH o je'm ini'ityajw bam je'm ka'akuy SIDA.

Y 'ptyim kuyujkuy iyooxakuym ikkampa, ju'utsam n mpa i
juutyp gam n mpa je'm angkimayo'oyi, juutyp k ikyojpa je'm
ixp knetaw bam iga neeja'ixoyñe.

Angkimayo'oyi 11. Je'm tso'y yoyty k iyooxakuym ikkampa tuum
t k jutyim w 'aap ikjodongaa je'm PVVIH-SIDA i je'm ity w tam.

Angkimayo'oyi 12. Je'm tso'y yoyty k iyoxakuyum p mim tieneski iwatpa iga akkupakta'iñ tuum tuum je'm angkimayo'oyi pejtaknaxukm p k y 'p chi'oypa je'm tso'y yoypa'ap iyoxakuyum nasangjagoykuyk mp k, iga ikkupakpa ju'utsam ity je'm Angkimayo'oyi ikuw tyip k je'm tso'y yoykuym iga iku'ixpa iga dya maj angp kpa je'm VIH-SIDA.

Angkimayo'oyi 13. Je'm tso'y yoyty k iyooxakuyum w iga je'm ip ktsongpa'ap je'm m mneyajw ' p ip kpa je'm yagiñp knam watneta je'm tooto iga juutyp k p ktaap je'm tsøy iga dya m jaap je'm ka'akuy je'm PVVIH-SIDA.

Angkimayo'oyi 14. Je'm tso'y yoyty k iyoxakuyum ingmadaypa je'm ini'ityyajw bam je'm ka'akuy VIH-SIDA, iga ip kpa je'm tsøy iga dya m jaap je'm ka'akuy je'm p chi'iyajtaap. Je'm p xiñtyam o yomtam ip kyajpa'ap je'm tsøy iga dya m jaap je'm ka'akuy w 'aap iñ myajjuutyp k ikka'myajpa.

Angkimayo'oyi 15. Je'm tso'y yoyty k iyooxakuyum iku'ixpa jutyim tso'y yoyñ mpa angjakyajtapa'ap i je'm dyap k ii ingjakpa, i'ampa si'iga akkupaktaap iga w ku'ixoyñ mpa, iga jes k dya imatspa VIH je'm yoxayajpapp k jeem.

Angkimayo'oyi 16. Je'm tso'y yoyty k iyooxakuyum iw 'amkooñw ypa iga je'm tsøyaj ip kyajpa'ap para je'm VIH-SIDA iw topne'iñ je'm tso'y yoyty k iyoxakuyum nasangjagoykuyk mp k o je'm ij xi'angchi'oypa'ap je'm tso'y yo'oyi para ityump y.

Angkimayo'oyi 17. Je'm T kyooxakuyum , je'm n mpa'ap iga naku'ixyajta'iñ i jútsang angp kyajpa je'm p xiñtyam, wagayoxayajpa kun je'm angjago'oyi iyoxakuyum , iw 'ampa iga je'm t kwatwadokyum ikotnamodyiñ je'm iyooxakuy j xi'angjoom iga dya ii iñeeja'ixpa je'm p xiñtyam o yomtam ini'ityw ' p je'm ka'akuy VIH-SIDA. Dya ii ij kpa iga:

I. Akka'mtaap iga je'm iwakyajpa'ap yooxakuy su'nayyajtaap

iga na'amkooñw yyajta'iñ iga amtaap si'iga ini'ity o dya je'm ka'akuy VIH-SIDA;

II. P ' m yyajtaap je'm yoxayajpa'ap jeem iga na'amkooñw yyajtaap si'iga ini'ity o dya je'm ka'akuy VIH-SIDA;

III. Kebakputyajtaap je'm p xiñtyam iyajneyajw ' p je'm ka'akuy VIH o je'm ini'ityayajw bam SIDA; i

IV. Dya ij kpa iga t g ypa je'm yooxak ' wiñyaj iyajnew ' p VIH o je'm ini'ityw bam SIDA.

Angkimayo'oyi 18. Je'm angjago'oyi iyooxakuym , wagayooxaap kun je'm ikuw tyip k iku'ixpa iga num k ' pingoyñ ' miñ y 'p iwatpa iga ikyojpa, ju'utsam n mpa je'm Pajoykuy Angkimayo'oyi, je'm iwatneyajpa'ap y ' mp k:

I. Iga t g yku'mpa iga ikyajpa tunggak je'm ka'akuy VIH iga iya'ak iwatpa u n mpa iga dya iwaatyi u m goypa;

II. Ju'uts iga je'm yooxapa'ap jutyim tsoy yoyñ mpa dya jobity ingmadaypa je'm p xiñtyam iga iyajneyaj je'm ka'akuy VIH-SIDA;

III. Jesanetyim, si'iga dya jobity ingmadaypa je'm p xiñtyam u yomtam ju'uts ingjaam je'm imatsnew ' p je'm ka'akuy VIH u je'm ini'ityw bam SIDA y iga juutyp k w 'aap ingnot je'm ka'akuy;

IV. Si'iga y ' mje'ex k angmatmadoypa iga tyi'am ijoodong iga ju'uts tuum je'm imatsnew ' p y 'p ka'akuy iga ixtya'iñ iga iyajne je'm VIH o iga ini'ityum SIDA;

V. Iga p mim ip ' m ypa je'm iyajneyajw bam y 'p ka'akuy iga ikkamajiñ je'm tsoy iga dya m jaap je'm ka'akuy;

VI. Iga ip kpa tyimm i'ixpa iga je'm PVVIH-SIDA, para tunggak dya para iga ku'ixtyaap ju'uts ingjaam, sulu si'iga y 'p ikkapsto'oba ju'utsam n mpa je'm angkimayo'oyi ikuw tyip k je'm tso'y yoykuym pejtaknaxukm p k;

VII. Iga mim wagaytyaap iga na'amkooñw ytya'iñ si'iga ini'ity o dya je'm ka'akuy VIH-SIDA iga w 'a'iñ ip ktsong aljun tyii y w p ktsongta'iñ, iga nangkom 'yyajtaap, iga ip ktsongpa tuum yoxakuy, iga t g ykumpa jutyim akkuyujoyñ mpa o iga tso'y ytya'iñ;

VIII. Iga ij spa iga jes k tuum p xiñ o yoomo ityw bam kun je'm ka'akuy VIH-SIDA ixaja mats iga odoy ii ichi'iñ yooxakuy o jubam kej, iga kebakputta'iñ jutyim kuyujpa ix ', iga ichagiñ ity k, iga odoy ii ij gayiñ iga putpa o iga t g ypa tunggak naxukm , mextyim pejtaknaxukm p k o angeym p k;

IX. Si'iga dya akwagoyñe iga angmatpa o dya ikkayñe iga odoy ii i'ixiñ tyii kej jes k amkooñw yoyñ m iga jodongataap si'iga ini'ity o dya ini'ii je'm ka'akuy VIH-SIDA;

X. Jesaneptyim si'iga tuum je'm yooxapa'ap jutyim ja.yang tso'y yoyñ mpa, ingne'kpa iga ingkejpa iga p m yoyñe tuum angjago'oyi je'ep gam ityeget, iga iwa'kpa iga na'amkooñw yyajta'iñ si'iga ini'ity o dya ini'ii je'm ka'akuy VIH-SIDA; i

XI. Jesaneptyim si'iga tuum je'm yooxapa'ap jutyim jayang tso'y yoyñ mpa, ingkejiñ jutyim kamneyaj ityump yyaj je'm na'amkooñw yñeyajtaw ' p tyii kejne si'iga ini'ity o dya ini'ii je'm ka'akuy VIH-SIDA, si'iga jutyim kamneyaj p ktaap iga maytyaap jutsangyaj jes k dya ii ikka'mpa ni tuum n yi.

Jesanetyim, si'iga ingmadaypa tunggak p xiñtyam je'm dyap k na'amkooñw yñeyajtaa, sinki dya n mne iga j ,

w 'aap ingmadya tunggak si'iga dyanam ja'amoyñeyaj je'm na'amkooñw yñeyajtaw ' p o dya kapsneyaj ij xi o pajneyajtaw ' p, jes k je'eyukm tyi'am kejne jutyim amkooñw yñeyajtaa angmadayyajtaap je'm ipingnew ' p je'm dyap knam ja'amoyñe o je'm s 'ppapp k ikupuj je'm pajnetaw ' p.

Angkimayo'oyi 19. Je'm t kyooxakuyum patstapa'ap kunusnaxukm p k ikkampa juutyp k iñ 'maypa je'm m chyajpa'ap iga patsyajta'iñ nasangjaakik mp kyaj iga ikotnamotpa jutyim ingmatyajpa tyii iwatyajpa ja'yang yooxakuy iga odom p mi yajo'yiñ je'm VIH-SIDA.

Angkimayo'oyi 20. Je'm lkuyooxapa'ap je'm Nasangjaaki Ta' ch Angkimoykuy ikotkumpa jutyim tuum tuum amty y angmatpa tyii iwatpa iga iku'ixpa je'm p xiñtyam o yomtam ingkimoykuy iyajneyajw ' p je'm ka'akuy VIH o je'm ini'ityajw bam SIDA.

ANGMADAYO'YOI III JE'M PVVIH-SIDA INGKIMOYKUYYAJ

Angkimayo'oyi 21. Je'm iyajneyajw ' p je'm ka'akuy VIH o je'm ini'ityyajw bam SIDA sinki neeja'ixtyaap, w 'aap ip ktsong, iga w tso'oy yyajtaap jeem jutyim tso'y yoyñ mpa dyap k angjakneyajtaa, jutyim j xi'angchi' yyajtaap, n 'mayyajtaap tyii iwatyajpa, i yooxpatyajtaap meex iga ikutyum o ja'yangyaj, chi'iyajtaptymti'i amixunyajpa, jutsamn mpaje'm Angkimayo'oyi ikuw tyip k je'm tso'y yoykuym pejtaknaxukm p k. W 'aap ip ktsongyajtaa jutyim tso'y yoyñ mpa, ity kk ' myaj o jutyim s 's 'oyyajpa, jutsam ixunyajpa iga tyi'am ini'ityyaj i j xi'angchi' ytyaap iga ip ktsongyajpa tyityamam ixunyajpa, meex si'iga im jtay m mne, ij xi o tyi'am nawatnetaa je'm p xiñtyamangjoom.

Angkimayo'oyi 22. Je'm p xiñtyam o yomtam kotneyajtaw ' p juuty na'ityyajtaa je'm imatsneyajw ' p y 'p ka'akuy, jutyim angkejayyajtaap iga eyb k wagas ' ba kun je'm tunggakyaj

i jutyim amkooñw yyajtaap ju'uts ij xi, je'm iyajneyajw ' p je'm ka'akuy VIH o je'm init yw bam SIDA, jeem ini'ity iga w tegedayajtaap, iga dya ingmatka'aba ju'uts ingjaam i dya ii neeja'ixoypa.

Dya ij 'kpa iga we'kyajtaap je'm PVVIH-SIDA jeem jojm jutyim angkejavyajtaap iga eyb k wagas ' ba kun je'm tunggakyaj. Je'm kobakp kyaj i je'm t k ingjago'oyiyaj odoy ij giñ iga itypa je'm neeja'ixo'oyi iga naneeja'ixyajtaap.

ANGMADAYO'OYI IV **MO'TSTAAP JE'MP K IÑASKA'ABA ANGKIMAYO'OYI**

Angkimayo'oyi 23. Je'm ikuw tyip k amkooñw yoypa je'm Nasangjaaki iku'ixpa i iw 'ampa iga ityump y je'm yooxakum yaj angjakyajtapa'ap i je'm nasangjagoykuyyaj yoxayajpa'ap juuty dya angñe'ekm je'm nasangjaaki, iga juutyp k yooxayajpa je'm yoxak ' wiñyaj dyap k angñe'ekm iwatyajiñ ju'uts n mpa y 'p Angkimayo'oyi, maj w iga dya iipa iñeeja'ixyajpa je'm PVVIH-SIDA.

Angkimayo'oyi 24. Je'm yoxak ' wiñyaj dyap k angñe'ekm iñeeja'ixyajpa'ap je'm PVVIH-SIDA, o si'iga dya ikkupakpa ju'uts n mpa y 'p Angkimayo'oyi, jes k motsyajtaap jutsangam ikooñw ypacien miljaama, p ktaap juuty tsukumpade je'm tumiñ nasangjaaki, y 'p ikka'mpa je'm ikuw tyip k amkooñw yoypa, ju'utsam n mpa je'm angkimayo'oyi ingjakpa'ap iga tyityam iwatpa je'm yooxayajpa'ap jeem.

PO'YITYPAPNAM

Wiñtyip k. Y 'p Angkimayo'oyi w 'abam ip ktaa tuum jaama okm jes k angkejnetawum je'm Naxukm p k To'oday ikwiñkejnew ' p je'm M jp k Angjago'oyi lyoxak wiñ je'm Nasangjaaki.

W stenp k. Aktogoytyaap ityump y je'm dyap k ij kpa iga

yoxaap y 'p Angkimayo'oyi.

Tukutenp k. Je'm Tso'y yoyty k lyooxakuym chi'ityaap mosnatuummaknaajaama (60 días), mojpajes kw 'abamip ktaa y 'p Angkimayo'oyi, iga mojpam iwat tyimm akkupaktaap y 'p angkimayo'oyi.

Glosario de Términos del Popoluca de la Sierra

- Prevenir / Angammo'ktaap
- Instituto Veracruzano de la Mujer /Yomtam T kyooxakuym Kunusnaxukm p k
- Servidores públicos / Yoxak ' wiñyaj dyap k angne'ekm
- Secretaría de Salud / Tso'y yoyty k lyooxakuym
- Contraloría General / Ikuw tyip k amkooñw yopya
- Ley General de Salud de la Federación / Angkimayo'oyi ikuw tyip k je'm tso'y yokyum pejtaknaxukm p k
- Secretaría de Gobierno / Angjago'oyi iyooxakuym
- Secretaría de Trabajo, Previsión y Productividad / T kyooxakuym , je'm n mpa'ap iga naku'ixyajta'iñ y ju'tsang angp kyajpa je'm p xiñtyam
- Normas Oficiales / Angkimayo'oyi pejtaknaxukm p k
- Salubridad General / Tsoy yo'oyi para ityump y
- Congreso de la Unión / M jp k Kumun Angtu'umakuyum
- Procuraduría General de Justicia / Ikuw tyip k iku'ixpa iga nuum k ' pingoyñ ' miñ
- VIH: Virus de Inmunodeficiencia Humana; VIH: Ka'akuy akkuponakedoypa'ap;
- SIDA;ljaampa iga iyajne'um je'm ka'akuy akkuponakedoypa'ap;
- PVVIH-SIDA: Personas Viviendo con VIH-SIDA: PVVIH-SIDA Je'mp k ityyaj, imatsneyajw ' p je'm ka'akuy.
- Secretaría de Educación y Salud / Kuyujkuy iyoxakuym y je'm tso'y yoyty k iyoxakuym
- Educación Preventiva / Ingkejyajpa juutyp k naku'ixyajtaap
- Consejo Nacional de salubridad / Ij xi'angchi'oypa'ap je'm tso'y yo'oyi para ityump y
- Antirretrovirales / Tsoy iga dya m jaap je'm ka'akuy
- Ley / Angkimayo'oyi.

INSTITUTO VERACRUZANO DE LAS MUJERES

Xalapa

Av. Adolfo Ruiz Cortines, No. 1618. Col. Fco. Ferrer Guardia,
C.P. 91020
Tel. 01 (228) 817 1009 y 817 0789.

Veracruz

Palacio Federal Planta Alta, Calle 5 de Mayo esquina Ocampo
s/n, Zona Centro, C.P. 91700
Tel: 01 (229) 932 6025

San Andrés Tuxtla

Independencia s/n (Interior de la biblioteca municipal), Col.
Centro

Asesoría Jurídica, Psicológica y Trabajo Social

075
01 800 906 8537
www.ivermujeres.gob.mx

“Este Programa es público, ajeno a cualquier partido político. Queda prohibido el uso para fines distintos a los establecidos en el Programa”